

MAGYAR KÜRIR.

Nr. 12.

Indult Bétsből, Redden, Februárius' 10-dikén, 1829.

B é t s.

Ö Ts. K. Felsege méltóztatott Hidvégi Gróf Nemes János Ts. K. Kamarás Urat és eddig Erdélyben a' Fogarasi Districtus Administratorát Felső Fejér Vármegyében Fő Ispányi Administrátorra' kegyelmesen ki nevezni.

A' közelebb mult oskolai esztendőben itta' Bétsi Ts. K. Univerzitasnál 20-an vétettek fel az Orvosi Tudományt végzett Ifjak közül az Orvos Doctori Karba, kik között Magyar és Erdély Országi születésűek heten vannak, úgymint: Hoffelder Jósef Úr, Veszprémből; Bodosi Jó'sa Dániel Úr, Szepsi Szent-Györgyről, Erdélyből; Borosnyai Lukáts János Úr, M. Vásárhelyről, Erdélyből; Koppelman Mandl Emanuel, Pósonból; Meszárovi Nesztor Úr, Irrekről Szerem Vármegyéből; Róth János Péter Úr, Szászvárosról Erdélyben; Schonbek Jósef Úr, Szegedről.

Nálunk az idő járása folyvást kemény hideg napokkal tart. A' sok havazás az Ország útakon való járást nagyon terhessé teszi, a' távolabb helyekkel pedig a' közösülést a' fővárossal szinte elzárta.

Nagy Britannia

London, Jan. 29-kén. A' Király Windsorból szándékozik a' Fő város-

ba, a' St. James Palotába, bé jöni; és — a' mint gondolják — a' Parlament megnyittatásáig itt fog mulatni. — Jan. 25-kén Kabinét Gyűlés tartatott a' Külső Ministernél, mellyen minden Ministerek jelen voltak. —

Exeterben Jan. 16-ikán Megye-Gyűlés tartatott, mellyben meghatározatott, hogy a' Parlament a' Megye (Devonshire) nevében megkérettsék az eránt, hogy a' Katholikusoknak semminémű újabb Kedvezéseket ne engedne. A' Gyűlés (melly a' Londoni levelekben felette hosszasan leirattatik) eköppen ment végbe: A' Gyűlésnek helyévé az Exeteri Kastély Udvara volt választva. Jobb felől ültek és állottak azok, kiknek kívánságára hívatottak a' Gyűlés egybe (az Anti Katholikusok); bal felől az ellenkező félen lévők. Középuütt ült a' Fő Sherif (Fő Ispán) Langmead Ur, kinek balja felől Hertzeg Somerset, Lord Morley, Seymour, Russell, Clifford, Ebrington 's a' t. Urak ültek; jobb felől, az Antikatholikus oldalon, Lord Rolle Exmouth, 's a' t. és 40-nél több Papok foglaltak helyet. — Fursdon Ur állott fel legelőször, és eleibe terjesztette a' Gyűlésnek azon Javallást, mellyet az Anti Katholikusok előre kidolgoztak, és a' mellynek értelme rövideden ide megy ki: „A' Devon Megyei Szabadosok és lakosok „Esedező levéllel járuljanak a' Parlament-

„hez, alázatosan elő terjesztvén, hogy
 „ők az Országnak mostani Constitútiójá-
 „hoz tántoríthatatlanul ragaszkodnak,
 „meglévén győzettelve, hogy ez a' leg-
 „jobb és egyedül való védhástyája a' Pol-
 „gári és Vallásos szabadságnak; egyéb-
 „aránt nem tzeljok senkitől az igazságos
 „jussokat eltartoztatni, és szívek szerint
 „megnyugosznak minden Rendelésekben,
 „mellyek a' Katholikusok személyeiknek
 „és birtokaiknak bátorságát 's Vallási te-
 „kintetben, a' leghatártalanabb türedel-
 „met rendelik és adják; de szüntelen el-
 „méjekben tartván; hogy az Ország Con-
 „stitútiója, Protestans Constitutio, abban
 „az alázatos vélekedésben vannak, hogy
 „ollyan személyeket, kik a' Római Egy-
 „ház tudományát és Principiumait vall-
 „ják és tartják, nem lehet veszedelem
 „nélkül a' törvényhozó és Végrehajtó Ha-
 „talomban részesíteni. Annál fogva ők
 „mélységes tisztelettel esedeznek a' tisz-
 „telet Ház előtt, méltóztassék minden
 „ollyan törvényekre, mellyek a' mosta-
 „ni Protestans Constitúciónak gyengítésé-
 „re vagy lerontására javallásba tétetni
 „találnának, a' maga böltsességében E-
 „gyezését nem adni.“ — Fulford Ur
 oltalmazta ezen javallást. Gróf Morley
 ellene állott fel, és azt mondia, hogy
 jobb lenne a' dolgot magára a' Parla-
 mentre hagyni. Ő nem akar semmit a'
 Katholikusok ügye mellett felhozni, mert
 a' mit csak az ész, a' tudomány és a' sza-
 bad száj e' dologban mondhat, a' már
 mind meg van mondva. Csak azt jegyzi
 meg, hogy a' legnagyobb emberek a'
 közelebbi 30 esztendőök alatt Pitt, Fox,
 Windham, Grenville, Whit-
 bread, Canning, az Emancipatio mel-
 lett állottak. Egyébaránt ő azt hiszi, hogy
 ez a' dolog sokkal fontosabb, mint sem
 egy Megye Gyűlés arról végezhetne, a'
 Finanziát vette fel például: Irlandiában
 6,000 katonának kellene lenni, melly-

nek tartása 240,000 f. sterlingbe kerül-
 ne; így de most 30,000 fegyveres ember
 van, mellynek tartására 1,200,000 f. ster-
 linget kell ki adni. Mennyit meglehetne
 ilt kémélleni? Annakokáért ő úgy gon-
 dolkozik, hogy mivel a' tárgy sokkal
 szélesebb kiterjedésű, mint sem arról a'
 Gyűlésnek határozást tenai lehetne, bíz-
 zák a' dolgot a' Parlementre. C. Courte-
 nay Ur oltalmazta ezen tanátslást. Houl-
 svorth Ur azt fogná legszerentséőbb
 napnak Anglia Históriájában tartani, a'
 mellyen a' Katholikusok a' Constitutio-
 hoz botsáttatnak, mert akkor mindnyá-
 jan egy nép lennének (lármás tetszés),
 de azt a' mostani időben megengednive-
 szedelmesnek gondolja. A' tárgyat a' mi
 illeti, arról igen is, illik a' népnek ta-
 nátskoznai, kivált mikor ollyan emberek
 is mint Lord Ebrington nyilván az
 Irlandiai Katholikus Egyesület mellé áll.
 Igyekezett továbbá hosszas Hisztóriai Ér-
 telekezésben VIII Henrik idejétől fogva
 megmutatni, hogy az Anglusok a' Bib-
 liának köszönhetik szabadságokat, a'
 mi a' Római Katholikusoknál tilalmazva
 van. Lord Ebrington így felelt: „én
 nem akarom a' Halgatókat, VIII Hen-
 rikről és Mária Királynéről való Ér-
 telekéselkel terhelni, sem azon Theo-
 lógiai Perlekedésekkel, mellyek Hen-
 rik és Lambert között folytak, a'
 mellyeket a' Király Disputatióval kezdett
 el 's azzal fejezett bé, hogy ő Lam-
 bertet felakasztatta 's száját a'képpen
 bédugta (Nagy Nevetés): Hanem újabb
 dolgokról szóllok, mellyeknek fontosab-
 baknak kell lenni. Én, mint barátja az
 Emancipatióknak ez előtt 5 esztendővel Ir-
 landiába mentem, és illy hosszas ott la-
 kozásom alatt nem hogy más gondolatok-
 ra tértem volna, hanem inkább telyesen
 meggyőződtem, hogy Irlandiát mulha-
 tatlanul egyenlő szabadságba kell An-
 gliával emelni, mert különben el fog szá-

kadni Nagy Britanniától (nagy láрма, és tetszés). Így gondolkoznak sok külső Országi Fejedelmek is. Azomban, éppen most szállott alá Nagy Britanniának befolyása Száraz Európára, el annyira, hogy ilyenre még nem emlékezünk. Nem soká elközelít a veszedelem órája, a mikor szükséges lesz az Országban az egyetértés. Ditsérte végre a Lord a Katholikus Egyesületet, mivel a szegénységet a Gazdagok ellen oltalmazza, mert a mint Lord Redesdale mondta, Irlandiában két törvény van, egyik a gazdagok számára, másik a szegényekére. — Lethbridge Ur alig győzött a beszédhől ki fogyni a Katholikus Egyesület ellen. Ekkor Buller Ur elő állván egyenesen azt tanátsolta, hogy a Parlamenttől az Emancipatiót kell kívánni. Lord Seymour oltalmazta e javallást. A zavarodás és a láрма erre oly nagy lett, hogy többé senki szóra nem jöhetett. Végre a legelső javallást, a többség — a Gyűlésnek három ötödresze — megerősítette.

Hasonló Gyűlések (de nem Megye Gyűlései) tartattak a Cornwalli és Staffordi Megyékben: a hol hasonló Határozások tétettek.

Londonban Jan. 18 és 19-kén igen tsudálatos idő volt, egy felől (a Város északi végénél (a nap sütött, más felől olly nagy köd és setétség volt, hogy járni is alig lehetett és a Sz. Pál templomában gáz-világnál kellett a reggeli Isteni tiszteletet tartani.

Portugallia.

Lisbona, Jan. 14-kén. A folyó H. 9-kén éjtszaka újra egy Öszveesküvés tudódott ki és nyomattatott el, mellynek tzelja a mostani Országlásnak megbukatása volt. Az Öszve esküvés feje Moreira Generalis volt, hajdani Hájós Vezér,

a kit több Öszveesküvetekkel együtt éppen abban a szempillantásban fogtak el, midőn a Planum kiviteléhez fogna.

Frantzia Ország.

Páris, Jan. 31-kén. A Fő Rendek Háza Jan. 28-kán tartotta első Ülését és a Bízatosokat, kik a Válasz Felírást a Királyi Beszédre készítenék, ki nevezte, kik is ezek: Hertzeg Brissac, Hg Lewis, Hg Doudeauville, Marquis Marbois, Marquis Talaru, Báro Barante, és Báro Pasquier. — A Követek Háza hasonlóan Ülést tartott, és sors Vonás által a 9 Bureau tagjait kiválasztotta, s egyszermind a Bureaukba Elölülöket és Titoknokokat nevezett; végre az új Követeknek Meghatalmazó-leveleiket vette vizgálat alá. — Jan. 29-kén, az Elölülői hivatalra (melyet most a legidősebb Követ viszen) elválasztotta a Ház azon öt Candidatusokat, kik közzül a Király a rendes Elölülőt ki fogja nevezni. Candidálva vannak: Royer Collard, Casimir Perrier, Berbis, Sebastiani, és Delalot Urak.

Az Algiri Dey (a mint az Aviso de la Mediterranée Jan. 20-káról írja) a minap Követet küldött Tunisba. Melly követségnek azt az okát gondolták, hogy a Dey a Tunisban lévő Frantzia Consullal Lesseps Urral békességi alkudozásokba akar hotsátkozni. De, ez a gondolat és a békességnek reménylése minden fundamentom nélkül való volt. A Dey hallani sem akar az Alkudozásokról, és a mi hajóinktól nem fél. Az Algiriaknak most két Fregátjok és öt kisebb Hajólok áll készen; ezek, Florát és Proserpinát (az Algirt bészárva tartó Frantzia Fregátokat) Károly napján megakarták támadni, mivel azt hitték, hogy a mi

Hajós Katonáink és legényeink ezen a' uapon mind részegek fognak lenni 's har-
tzolni nem fognak tudni. A' Deynek
erőszakkal kellett őket az ellenünk va-
ló ki indulástól eltartóztatni.

Toulonba Jan. 20-kán újra egy
tsapat Katonaság érkezett meg Moreából,
a' Dido nevű Fregáton, melyt is Jan.
9 kén indult meg Pátrászból.

A' Párisi Kir. Törvényszék Jan. 20-
kán különös egy perben hozott ítéletet.
A' Sokfélék (des Varietés) nevű
Theatromban, egy Színjátzó, Rustan
Filep, a' kinek mintegy 23,000 Frank
fizetése jár a' Játékszintől, nem akart
egy új Vig-Játékban (a' Jonásban) va-
lami Rollét (a' Fretineau rolléját) fel-
vállalni, azt vetvén okúl, hogy az má-
sod rendű, és ő hozzá nem illő rollé.
A' Director bévádolta ezért Rustánt
a' Kereskedési-Törvényszék előtt, a' hol
Rustánra 10,000 Frank bírság mon-
datott, ha az említett Rollét, harmad-
nap alatt, el nem játsza. De Rustán
nem játszotta el; ekkor fogságba tétetett,
minthogy a' bírságot le fizetni nem akar-
ta; és, innen apellált. A' Kir. Törvény-
szék az elébbi ítéletet helybe hagyta, 's
10,000 Frankjába kerül Rustánnak,
ha Fretineaut nem játsza.

H o l l a n d i a.

A' Király Jan. 21-kén fogadta egy
Privát-audientián Hughes Urat az E-
szak Amerikai Követet, a' ki Ő Felségé-
nek általadta azon levelet, mellyben az
Egyesült Statusok nevében Ő Felsege
megkérettetik, hogy a' Határ-perlekedés-
ben, Nagy Britanniai és Észak-Amerika
között méltóztassék Köz-Bíró lenni. —
Brüsszelben Dec. 25-dikán 15 Pékek
idézettek törvénybe, mivel a' lisztet
kénkösavanyos rézzel (Kék gálittzal, v.
Vitriollal) megvesztegették; a' Patikáriu-

sok is Bírószekek elébe állítottak, a' kik-
től a' Pékek a' vitriolt vették.

O r o s z O r s z á g.

Sz. Pétervára, Jan. 23-kán: A'
Tsászá, Status-Tanátsos Báro Krüde-
ner Urat — a' ki Követ volt az Észak-
Amerikai Státusoknál — Követségbeli szol-
gálatjáért a' Sz. Anna Rendjének nagy
Keresztjével és egy saját kenével írt Ke-
gyelmes levéllel megisztelte. — A' lakó-
sok száma Sz. Pétervárában, a' legújabb
Felszámolás szerint, 422,166; kik kö-
zül férfiak 297,445, asszonyok 124,721.
Születtek a' multesztendőben, fiúk: 4904,
leányok: 4875; fattyú gyermekek 10. —
Meghottak 6856-an.

Tiflis, Dec. 24-kén. A' Persiai
Hadiadózásból 550,000 Tomár, 8 Ru-
rur (1,290,000) a' 41-ik Vadász Rege-
ment két Kompániájának késérete alatt,
a' Gengeri Határszélen a' Veszteg-
lőbe (Quarantaine) megérkezett. — Az
Avar Khánságnak nagyobb része (a'
Kaukazuson a' Terek vizén belől) melly
eddig nem Orosz Országé volt, az Orosz
Tsászá hűségére felesküdt. Ezt a' Khán-
ságot a' gyermek Abu-Szultán bír-
ta, a' ki midőn most Ő Tsászári Felse-
gének hűségére a' jobbágyi hitet le ten-
né, nagy Vendégséget adott, melly több
napokig tartott és a' mellyben nem tsak
minden ő atyafjai, 's a' Népek Venei,
hanem a' szomszéd Nemzeteknek Feje-
delmei is részt vettek, a' kik hogy né-
ki szerentsét kívánjanak Khun-
ságnak vagy Chumsakban, a' Szultán lakó-
városában megjelentek. — Emanuel
Generális használja a' téli időt a' Hegyi
népeknek megszelídítésére, a' kik most
nem rejtezhetnek el olly könnyen elő-
le, mint a' mult nyáron, midőn az őket
űző Orosz Seregek elől magokat a' He-
gyek barlangjaiba vették. Még eddig min-

dég hitték, hogy a' Szultán segítséget fog nekik küldeni, de mostmár látják, hogy a' Török segedelmre hijjában vá-
rakoznak.

A' Kereskedés Persiával szembe-
tünőképpen gyarapodik; a' Tiflisi Vá-
mos-laistromok szerint, magában Novem-
ber havában 1828, 177 ezer Rubel ár-
rú Portéka hozattatott bé, és 124 ezer
Rubel árrú vitetett ki.

Déli Amerika.

Bogotából érkezett tudósítások
szerint, Sucre Generális Columbiában
van és azon tábornak, melyet Bolívar
Peru ellen küld, vezérlését felválalta.
Ezen tábornak ereje 17,000 emberre té-
tetik. A' Vice-Elölülő Santander, be-
lé van keveredve a' Bolívar ellen ko-
holt Öszveesküvésbe. A' Bírák halált
ítéltek fejére, de hihetően meg fog Bo-
lívar elégedni számkivettetésével. San-
tander nek-sokat köszönhet Columbia,
és neki most sem lehet egyebet szemé-
retni, mint azt, hogy Bolivárt soha sem
szenvedhette.

Vera-Cruz, Nov. 28-kán. A' láz-
adás Mexikóban nintsen elnyomattatva.
Generalis Santa Ana a' Pártosok Ve-
zére, — a' kiról a' minapában azt jö-
vendölték, hogy ha a' Köz Társaságból
ki nem fut, fejével lakol vakmerőségeért
— Vera-Cruz tartományából Oaxa-
ca tartományába által ment, ott a' Fő
várost elfoglalta, az Elölülőnek törvény-
telenül lett választatását a' néppel elhi-
tetni igyekezett; és a' fegyvert letenni
mind addig nem akarja, míg az Elölülő
újra nem választatik.

Német Ország.

A' Bavariai Király, Báró Hertling
Urát a' Helvétziai Köz Társasághoz Kö-

vetté nevezte. — Stürzer Ur Bavariai
Tanácsos, némelly törvényes tárgyokról
írt Értekezéseiről, melyeket ő, a' Fran-
tzia Országlószéknek kívánságára készí-
tett, a' Frantzia Királytól ajándékban az
Iconographie des Grecs et des Ro-
mains Pompás kiadását nyerte. egy
szép levéllel együtt, melyet a' Külső
Minister Gróf de la Ferronay írt.

Svéd Ország.

Stokholm, Jan. 9-kén. A' Király,
Ullberg Urat a' Polgári Rendnek Szó-
szollóját a' mostani Ország Gyűlésén,
Stokholmi Polgár-mesterré tette. — Az
Ország Rendének első Ülése, Új Eszten-
dő napja oltá, a' közelebbi Hétfőn volt.
A' mostani Gyűlések alatt azt jegyzették
meg a' Parasztok Rendjéről, hogy ilyen
tsendes és értelmes magaviseletet, mint
a' minéműt most mutat, még eddig so-
ha sem tapasztaltak nála. Mikor egyik
vagy másik, állításaiban ellen mondokra
talál és azoktól a' magáénál helyesebb
ítéletet hall, olyan jeles Komplimente-
ket tesznek egymásnak, a' melyeknél
külömböket a' Frantzia Parlamentben
sem hallani.

Újabb Tudósítások Nagy Britannia és Irlandiából.

Marquis Anglesca Jan. 19-kén
jött el Dublinból. Már két nappal az
előtt sűrűen érkeztek hozzája a' Fel-Írá-
sok (Adresse) a' Megyéktől és a' Váro-
solktól, melyekben a' nép, elmenetelen
való sajnálkozását jelentette. Elindulása
napján, a' Dublini Rastély Udvara tele
volt néppel, és minikulánna a' Lord, a'
tiszteletére felgyült Nemességet, az utol-
só Audientziáról, — mely 10 órától 12-
ig tartott — magától elbótsátotta, lóra
ülvén és 4 fájától 's a' Nemességtől kí-

sértelvéen a városból kiindult. A Bóltok a városban bévoltak zárva, a Házak ablakai Uri Aszszonyságokkal megrakva, és számlálhatatlan sokaság toladott az Utszákon; a mellyeken a Lord kifélément. Mikor Kingstownba érkezett a Marquis, a Bútsübeszednek hallására, mellyet az oda való Pap, Harcourt Lees Ur előtte felolvasott, kitsordult a könyü a szeméből. Nyilván meglátszott Ó Exczáján, hogy megindulva válik el az Irlandiai néptől; de rendkívül valóis vala az Enthusiasmus, mellyel az, a Marquis eránt való tiszteletét és ragaszkodását mutatta. Agyú szó alatt, és a könyhullatásig megindultsokaságnakszűnni nem tudó Bútsü köszöntései között ült fel a nemes Marquis egy 12 Evezős Sajakára és arról ismét egy Gőzhajóra, melly Holyheadba által vitte.

Másnap, a Marquis elmenetele után, a „Polgári és Vallásos szabadságnak Baráti“ Dublinban nagy Gyűlést tartottak. A jelenlévőknek száma mintegy 4—5 ezerre ment; többnyire Protestánsok, de ott voltak Oconnel és Shiel Urak is. Leinster Hertzeg volt az Elölülő. Itt a következő Határozások tétettek: „Végeztetett 1) hogy senki jobbágytársaink közzül mi nálunk buzgóhban nem ragaszkodik azon Principiumokhoz, mellyek a Braunschweigi Házat a Királyi székre emelték. 2) hogy ezen Principiumok a Polgári és Vallásos szabadságnak rendíthetetlen erősségében állanak. 3) hogy mi, a kiket Irlandiának sorsa személyesen érdekel, és a kik ezen Országnak javát szívünkben óhajtjuk, a mostani nyughatatlan környülállások között köteleességünknek látjuk, belső meggyőztetésünket nyilván megmondani a felöl, hogy azok a törvények, mellyek az Ó Felsege Római Kathólikus jobbágyaitól a Polgári jussokat elfogják és a mellyek hajdan a Protestans Constitutio-

nak és Vallásnak fenntartására szükségeseknek tartattak, az időnek felvilágosodásával megszűntek azok (t. i. szükségesek) lenni, és a Constitutio ártalma nélkül eltörölthetnek. 4) hogy ezen törvényeknek további megmaradása, a Felvilágosodásnak és szabad gondolkodásnak, melly a jelenvaló időt olly kitetszőleg characterizálja, terjedése mellett, felette veszedelmes és örökös akadály marad a Politikai viszálykodások megszűnésének. 5) hogy ezen törvények különösen Irlandiára nézve, fő-okai a Háborúságoknak, a mennyiben a Politikai viszálykodásokat és Vallásos ellenségeskedéseket örökítik. 6) mi abban a vélekedésben vagyunk, hogy ha a Törvényhozó Hatalom ezen rosszszakat meg orvosolni haladék nélkül nem siet, azok mind inkább elhatalmaznak és az orvoslást nehezíteni fogják. 7) hogy átaljában az Ország javára különösen pedig Irlandiára nézve felette fontos és szükséges, hogy a Parlament ezen Országnak állapotját haladék nélkül tekintetbe végye és azt valahára az Ó Felsege minden jobbágyainak köz meglegedésére, engesztelőleg elintézzé. 8) hogy Ó Felsegehez, a feljebbi Végezéseknek értelmében, egy Esedező levél készíttessék azzal a alázatos kéréssel, hogy méltóztassék Ó Felsege, ezen Országnak nyughatatlankodtató és boldogtalan állapotjának minél hamarabb lejendő tekintetbe vételét, Parlamentjének ajánlani. 9) Hogy ezen Esedezőlevelet a mindjárt megnevezendő Urak dolgozzák ki, és az a Gyűlés eloszlása előtt olvastassék fel. 10) hogy ezen Esedezőlevelet Ó Felsegehez, a mi érdemes Elölülőnk (Leinster Hertzeg) a következő Lordoknak és Parlamenti Tanácsosoknak társaságában, nyujtsa be: Hertzeg Devonshire, és Hg. Somerset; — Marquis: Anglesea, Lansdown, 's a t. 's a t. 11) hogy mi jóvá

hagyjuk a' Protestans Nyilatkozatást, (melly még a' mult Novemberben készült) mellynek Ö Hertzogségek Leinster és Devonshire, 7 Marquis, 26 Gróf, 11 Viscounte, 22 Báró, 22 Baronet; 52 Parlament Tanácsok és több mint 2,000 mindenféle rangú Nemesek irták alá neveiket; és a' mi érdemes Elölülönk megbízattatik, hogy ezt a' Nyilatkozatást a' feljebb emlitett Esedező levéllel együtt Ö Felségéhez nyujtsabé. — (12-szer következik.)

Tudományos Dolgok.

Egy egész Nemzetnek boldogítására elmulthatatlanul megkívántatik, hogy annak Tagjai kezét fogva, öszve vetett vállakkal, vagyis egyesített erővel igyekezzenek mind azt munkába venni, és életre hozni, a' mi e' nagy tzelnek elérhetőesére eszközül szolgálhat. Vessük szemünket a' virágzó Országokra. Mennyire iparkodnak azok folyvást magok között a' földmivelést, 's a' mestersegeknek minden ágait emelni, tökéletesíteni; hogy a' kereskedés kiterjesztése és virágoztatása által az Nemzet gazdagittatván, annak módja legyen, vagyonainak egy részét a' Nemzeti tsinosodásra fordítani, mellyre a' tudományok minden ágainak gyarapítását 's terjesztését leghathalósabb eszközül veszik fel. Ezt megfontolván, annál nagyobb örömmel látják a' két Magyar Hazának hív Polgárai, miként igyekeznek Nemzetünknek buzgó fiai előkeresni mind azt, a' miben még hátra vagyunk; hogy a' közhaszonra szolgálható felvilágosítások, esméretek, és tanúságok mind jobban jobban terjedjenek a' Hazában.

Uj bizonyosságai ezen hazafiui szent igyekezeteknek az itt következő 's hathatós pártolást érdemlő szép példák.

Egy Nyomatott Jelentésben, melly Bethlen Sz. Miklóson Nov. 1-ső napján

1828 ban költ, olvassuk, hogy Magyar Klio tzím alatt egy Folyó Irásnak kiadása fog ezen esztendőben munkábevételni, mellynek tárgyai lesznek a) Az Erdélyi, ésazzal egybekötletett Magyar Országi történetekre tartozó minden napfényt még nem látott Oklevelek és Levelezések kiadásai. b) Hazánk történetei egy vagy más részének újabb leírásai. c) Erdélynek, vagy Erdély kissébb 's nagyobb részeinek; egy egy Megyének, vagy valamelyik Városnak — Topographiai megesmertetésére szolgáló leírása; idő szakaszok szerént a' Polgári, Kereskedési, Gazdasági állapotnak, Tudományos Oskolai Intezeteknek előadása, felvilágosítása, 's a' t. d) Az Erdélyi akár a' Papi, akár a' Polgári 's Katonai rendben elhunyt nevezetes Hazafiaknak, rövid és fontos Eletek leírása. e) Minden régi Emlék kövek leírása, mellyek Erdélyben tállatnak. f) Az Erdélyi elhunyt és magvaszakadt Nemzetségek történetei a' lehetőségig Oklevelekkel kidolgozva. g) Az Erdélyi akár düledékciben fennálló, akár egészen elpusztult Várak, Erösségek és egész Helységek történeteinek megesmertetésére szolgáló Oklevelek és leírások.

Egyik tzelja ezen hónaponként kiadandó Folyóírásnak, a' mint az itt előadott foglalójának summás előadásából is világos, hogy mivel Erdély Történeteinek még eddig tsak egy tökéletes Magyar leírása sins; ez által egy ilyen kívánatos Munkának kiadhatására az előkészületek megtétesenek.

Abból, hogy egy illy közhasznú Igyekezetnek nemtsak pártolását, de még a' Munkának Szerkeztetését és Kiadását is most eleinte, míg az tökéletes folyamatba tétetik, egy Haza Nagyja Nagy Méltóságú Idősbb Gróf Bethlen Imre Ur Ö Excellentiája vette magára, és hogy a' Folyóírás kiadásával semmi ha-

szonkeresés nem levén egybeköttelve, az igen oltsó áru léssen, a' mint a' Jelemben látjuk; szerentsés megindulása és elterjedése felől semmi kétségünk nem lehet. — Boldog Haza! mellyben a' Haza Nagyk ilyen módon kezdik a' Tudományokat pártolni. — Reményljük, hogy rövid időn az egész Jelentéssel kedveskedhetünk tisztelt Olvasóinknak Ujságunk mellett.

(Folytatása Következik.)

Tudományos Híradás.

Néhai Tekintetes Tudós Schwartner Márton Urnak a' Pesti Királyi Fő-Oskolában a' Diplomatika' és Héraldika volt Professorának, a' Könyvtár Örzőjének, és a' Böltselkedő Kar' Seniorának hagyományából száz forint Vált. Tzéd. ajánlatik a' következő tárgyról készitendő legjobb értekezésnek jutalmául:

„E quo fonte manavit doctrina de testamentis in Jure hungarico? Si e Jure civili romano hausta est, quaeritur: — quae conditiones tamen praecipuae testamenti romani in testamento hungarico desiderentur, et quanam ratio assignari possit, cur leges hungaricae has conditiones minus observandas censuerint?“

Mitsoda kútfőből származott a' Testamentomokról való tanítás a' Magyar Törvényben? Ha Római Törvényből méritett, kérdés: a' Római Testamentomnak mellyik fő feltételei híjjával vagyon a' Magyar Testamentom, és mi lehet annak az oka, hogy a' Magyar Törvények ezen feltételeket kevésbé rendelik megtartani?

Azon értekezés, a' melly a' jutalmat megnyeri, máshonnan e' tzelra ajánl-

latott költséggel kinyomtatattik, és annak 12. Példányi a' Szerzőjének általdatnak.

A' határnap, a' meddig azok, kik a' kitett jutalomért v. telkedni szándékoznak, értekezéseiket az ide való Királyi Fő-Oskola' Méltóságos Rectorának, a' Postabér terhe nélkül, általküldeni tartoznak, a' jövő 1850 esztendei Januarius' Havának utolsó napjára vagyon rendelve; a' nap pedig, a' mellyen a' 100 forintból álló jutalom a' legjobb értekezés Szerzőjének oda ítéltetik, az 1850. esztendei Május' elsőjére határozott meg.

Az olyan értekezés, a' melly Szerzőjének nevét nyilván kijelenti, ezen tudományos vetélkedéshez nem botsáttathatik; hanem tsak az olyan, a' melly, valami jelszót a' homlokán viselvén, Szerzőjének nevét, és más ötet megismertető jeleket egy melléje kaptsolt, de zárva lepetsételt levélkében foglalja, a' mellyre kívülről ugyan azon jelszó legyen írva. Ezen tudományos vetélkedésre mind a' hazai, mind a' Külföldi Tudós Férjfiak meghívatnak, a' kik értekezéseiket deák, magyar, német vagy frantzian nyelven készíthetik. Költ Pesten Januarius' 20-dikán 1829 esztendőben.

A' Schwartner Jutalom' hagyományának Gondviselőji.

A' pénz folyamát Februárius 9-dikén; közép áru:
 A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji 97 9/15
 Az 1820-béli sorsosok, 162 1/2
 Az 1821-béli hasonlók, 124 1/4
 Bétsvárosa 2 1/2 p. Centes Bankó Obligátzióji, 53 1/2 for. keltek, mind Conv.
 A' Bank-Aktziák keltek 1108 3/5 forinton
 Conv. Pénzben.

Szerkeztető és Kiadó M á r t o n J ó s e f, Professor. (Untere Bäcker-Strasse Nro 742.)

Nyomtató Haykul Antal. (Obere Bäcker-Strasse Nro. 752.)